

LUNDS UNIVERSITET

Musikhögskolan i Malmö

SJÄLVSTÄNDIGT ARBETE 2 15hp

Vårterminen 2017

Läroarutbildningen i musik

Handledare: Stefan Östersjö

STRÄVAN ATT BLI BÄTTRE

EN STUDIE OM GYMNASIEELEVERS ÖVNINGSVANOR INOM POP/ROCK

av Niklas Cvetkovski

Sammanfattning

Titel: Strävan att bli bättre – En studie om gymnasieelevers övningsvanor inom pop/rock.

Författare: Niklas Cvetkovski

Studien undersöker gymnasieelevers övningsvanor och syn på övning, med huvudinstrument gitarr eller trummor inom genren pop/rock. Genom kvalitativa intervjuer har studien undersökt vad eleverna skulle beskriva att övning är, hur de övar, samt varför de övar. Gällande vad övning är kan konstateras att de flesta eleverna har en relativt öppen inställning, där i princip allt spelande på instrumentet kan betraktas som övning. Vad som är effektiv övning relaterar de till sin målsättning; effektiv övning är den övning som leder till ens mål. Eleverna har i grunden relativt enkla övningsstrategier som bygger på att lära in och repetera låtar, med vissa inslag av mer avancerad metakognition, exempelvis att identifiera svåra passager och hitta lämplig metod att överkomma dem. Eleverna drivs främst av inre faktorer och de två vanligast förekommande är strävan att bli bättre, samt deras långsiktiga mål. Målsättningen präglar hur eleverna övar. De som primärt strävar efter att utvecklas som musiker tenderar att ha ett större fokus på konstruktiva aspekter av övandet, som att öva teknik för att kunna spela snabbare eller att implementera nyvunnen kunskap in i befintliga låtar. De som har som mål att skriva eget material tenderar att ha ett större fokus på kreativt övande som improvisation och komposition. Eleverna beskriver till stor del att de utvecklat sina strategier på egen hand och i huvudsak undervisas i *vad* de ska öva på, snarare än *hur* de kan öva. Uppgifter från lärare har skapat behov som eleverna uppfyllt genom att konstruera egna strategier.

Nyckelord: Övning, gitarr, trummor, gymnasiet, motivation

Abstract

Titel: The Strive for Improvement – A Study of Practice Habits of High School Students in the Pop/Rock Genre.

Author: Niklas Cvetkovski

The study examines practice strategies and views on practicing in high school students, with main instruments guitar or drums in the pop/rock genre. Through qualitative interviews the study covers how the students define practicing, how they practice, and why they practice. The students in the study have a relatively open attitude towards what is considered practice, where almost all aspects of playing music can be regarded as practicing. Effective practicing is described as that which leads to desired end goals. The students have relatively simple strategies, mainly consisting in learning and repeating song, but with some elements of more advanced metacognition such as identifying difficult passages and find suitable methods of overcoming that obstacle. The students are primarily driven by inner factors, such as striving for mastery or long term goals. Goals affect how the students practice, where those who primarily strive for mastery tend to focus more on constructive practice such as improving technique and song material. Those whose goals are to write music and play for others tend to focus more on creative practice, such as improvising and composing. According to the students, they have developed their practice strategies mostly on their own, whilst being educated in *what* to practice rather than *how* to practice. Tasks from teachers create a need, from which the students construct a strategy to accomplish given task.

Keywords: Practice, guitar, drums, high school, motivation

Förord

Jag vill tacka alla tålmodiga lärare på Musikhögskolan i Malmö, som ihärdigt stöttat mig under utbildningen. Jag vill även tacka alla de informanter som deltog i studien, samt de lärare på Rytmus som möjliggjorde att jag fick besöka och finna informanter.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	
Abstract	
Förord.....	
1. INLEDNING.....	1
2. SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING.....	2
3. LITTERATUR	3
3.1 Vad är övning?	3
3.2 Övningens dimensioner.....	3
3.2.1 Kategorisering av övning.....	4
3.2.2 Exempel på förhållningssätt hos professionella musiker.....	5
3.3 Motivation	6
3.3.1 Inre och yttre motivation.....	6
3.3.2 Sociala faktorer	7
4. METODKAPITEL.....	9
4.1 Metodologiska överväganden	9
4.2 Metod för datainsamling	9
4.2.1 Semistrukturerad kvalitativ intervju	9
4.3 Design av studien	10
4.3.1 Urval	10
4.3.2 Informanter	11
4.3.3 Datainsamling	12
4.4 Tematisk Analys.....	12
4.5 Studiens kvalitet – Reliabilitet och validitet	13
4.6 Etiska överväganden	14
5. RESULTAT	15
5.1 Vad är övning?	15
5.2 Hur informanterna övar	16
5.2.1 Strukturer i övandet.....	16
5.2.2 Teknikövning	19
5.2.3 Upprätthållande och utveckling av förmåga.....	20
5.2.4 Improvisation och komposition	21
5.2.1 Mängden övning	22
5.3 Varför övar de?.....	22
5.3.1 Motivation.....	22
5.3.2 Demotivation.....	23
5.3.3 Målsättning	24
5.3.4 Sociala faktorer	24
6. DISKUSSION	26
6.1 Vad är övning?	26
6.2 Hur övar eleverna?	26
6.2.1 Strukturer i övandet.....	27
6.2.2 Spelandet och övandet.	28
6.2.3 Mängden övning	29
6.3 Varför övar eleverna?.....	29

6.3.1	Inre och yttre faktorer	30
6.3.2	Sociala faktorer	31
6.4	Slutsatser	32
6.5	Vidare forskning.....	33
7.	Referenser:	34

1. INLEDNING

Hur ser gymnasieelevers övningsvanor ut mellan lektionstimmarna? De har läxor på instrumenten, kommande ensemblektioner, eller möjligen GeMu-prov. Kanske har de egna ambitioner och skriver låtar på sin fritid, övar självständigt av ren jakt på bemästrande, eller repar inför en kommande konsert. Finns det några tendenser i prioriteringar som gör att vissa av ovanstående prioriteras över andra?

På de gymnasieskolor jag varit på under min utbildning har jag noterat att det finns en stor variation bland elevers syn på övning. För en del unga musiker verkar det vara en naturlig del av vardagen att envist nöta på enskilda övningsmoment eller en viss teknik för att förbättra sitt spelande. För en annan verkar övning vara något denne helst vill slippa. En tredje kan påstå att hen ”bara spelar” och aldrig har övat på riktigt. En del övar mycket och andra övar lite; en del övar på få saker och andra mer omfattande; en del övar bara inför uppspel och andra övar hela tiden. Frågorna som väcks hos mig är många; långt fler än vad jag kan täcka i denna studie. Hur tänker eleverna om sin övning? Vad är deras inspirationskällor? Hur påverkar elevernas motivation och ambition? Skiljer det sig mellan genre och instrument? Hur påverkar undervisningens utformning? Hur påverkar relationen mellan lärare och elev? Blir de lätt distraherade av saker utanför skolan? Hur mycket fokus läggs på grundämnena kontra musikämnena? Prioriteras det olika inom musikämnena?

Det jag valt att utforska i denna studie är hur gymnasieelever med deras egna ord ser på övning. Jag vill undersöka hur de resonerar kring sitt övande och hoppas kunna utläsa några former av tendenser hos eleverna. Jag vill bland annat se vilka faktorer som får eleverna att öva olika mycket och hur de själva ser på övning.

2. SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING

Studien syftar till att undersöka gymnasieelevers syn på övning, hur de övar och varför de övar, inom genren pop/rock på gymnasieskolan Rytmus, med gitarr eller trummor som huvudinstrument. Vidare syftar studien till att hjälpa förstå vilka faktorer som påverkar övningsvanorna.

- Vad är övning enligt eleverna?
- Hur övar eleverna?
- Varför övar eleverna, eller varför inte?

3. LITTERATUR

Detta kapitel går igenom relevant litteratur och tidigare forskning om ämnet. Först presenteras olika synsätt på vad övning är och vad det innebär för musiker. Sedan behandlas olika sätt att kategorisera övningsmoment ur ett analytiskt perspektiv. Slutligen behandlas ämnet motivation och dess betydelse för övning.

3.1 Vad är övning?

Att öva beskrivs av Svenska Akademien (2009) som ”att metodiskt försöka förbättra sin färdighet i (ngt) genom särskilt anpassade (upprepade) aktiviteter, vanligen i fråga om intellektuell el. motorisk färdighet”. I ett musikaliskt sammanhang kan övning därför beskrivas som en individs aktivitet som metodiskt ämnar förbättra sina musikaliska färdigheter.

Hallam, et al. (2012) beskriver övning som en central del i all form av musikalisk expertis och visar på en linjär korrelation mellan musikalisk expertis och mängden övning utförd. Musikalisk expertis nås genom tusentals timmar av övning över långa tidsperioder. Effektiv övning menar de är den övning som uppnår önskad slutprodukt inom en så kort tidsperiod som möjligt, utan att negativt påverka långsiktiga mål. Effektiv övning kan anta många olika former, men centralt är att övningen sker medvetet i form av målinriktad, strukturerad och bemödad handling för att förbättra sin förmåga. Zhukov (2009) menar att skickliga musiker vanligtvis har lärt sig ett instrument från tidig ålder och har sedan upprätthållit och ökat sin medvetna övning under årtal, där en viss mängd övning är en nödvändighet för att uppnå professionell nivå.

3.2 Övningens dimensioner

Hallam et al. (1997, 2012) betonar vikten av metakognition för övning, vilket innebär att en musiker övar medvetet och reflekterar över sin egen övning och lärande. Musiker på hög nivå tenderar att ha en bättre metakognitiv förståelse för sin egen övning. Det kännetecknas av att ha en god överblick över sin övning; att under spelandets gång identifiera svåra delar som isoleras för att sedan nyttja lämplig strategi för att hantera dem; att sammanfoga övningens komponenter till en helhet; samt att konstruera mål och

utveckla en metod för att utvärdera sin progression. Musiker på lägre nivåer tenderar snarare att nyttja simplare strategier som att repetera stycken flera gånger om från början till slut utan att stanna upp och korrigera delar som behöver förbättras, således lämnandes misstag okorrigerade utan tillsyn. Zhukov (2009) menar att den typ av metakognition som Hallam (1997) förespråkar är motstridig en typisk lärosituation, då lärare snarare tenderar att instruera eleven hur den ska spela hellre än att lära denne hur man bör öva. Istället bör lärare fokusera på att utveckla elevernas kognitiva förståelse över sin övning för att öka deras självständighet (Zhukov, 2009).

3.2.1 Kategorisering av övning

Harnischmacher (1997) påstår att instrumentalister normalt inte använder sig av enbart en enda metod för övning, utan snarare en komplex repertoar av olika övningsmetoder. Musiker på hög nivå tenderar att gruppera och särskilja faser av övningen. Övningen kan både syfta till att upprätthålla och till att fördjupa förmågan. En mer djupgående kategorisering är att utgå från övningarnas egenskaper, där ett enskilt övningsmoment kan vara en eller flera av följande fyra kategorier:

- *Grundläggande övning.* Primärt syftandes till att bygga upp och upprätthålla en färdighetsnivå av fundamentala tekniska färdigheter, exempelvis att spela skalor eller att genomföra uppvärmningsövningar.
- *Analytisk övning.* Övning som involverar analyserande av musiken eller instrumentrelaterade tekniska svårigheter. Exempel är att lära in nya stycken, försöka spela och leta efter misstag, eller att mäta sin förmåga genom med hjälp av metronom.
- *Konstruktiv övning.* Övning som syftar till att förbättra sin förmåga, exempelvis genom att gradvis öka tempot eller att öva in sektioner av ett stycke för att sedan sätta ihop till en helhet. Denna typ av övning involverar även analytiska aspekter som planering och indelning av sektioner.
- *Kreativ övning.* Övning som involverar skapande, improvisation, eller fokuserar på de musikaliska aspekterna av spelandet. (Harnischmacher, 1997)

En övning kan innehålla flera av dessa egenskaper. Att öva på skalor kan både vara *grundläggande* och *analytisk* övning. Att successivt höja svårighetsgrad i form av

tempoökning till metronom är både *analytisk* i den bemärkelsen att man mäter och analyserar sin förmåga, samt *konstruktiv* då man strävar efter att förbättra den (Harnischmacher, 1997).

3.2.2 Exempel på förhållningssätt hos professionella musiker

Variationsrikedomen inom övning som betonas av Zhukov (2009) och Harnischmacher (1997) återspeglas även i intervjuer av framstående musiker där de beskriver sin övning. Petrucci (1995), som är en framträdande professionell gitarrist berättar om sin övning i sin instruktionsvideo Rock Discipline:

I basically have technique broken into four categories. One is scales or linear examples; two is arpeggiated examples; three is left hand or legato playing; and four is sweep picking. What I do is I have files in a file cabinet [...] and I file them according to topic. If it's an arpeggio thing that I learned from a magazine, I rip it out and stick it into the arpeggio section. [...] I pick one item from each one of those categories and practice that item for half an hour, move on to the next practice for half an hour and then by the time I'm done after two hours, I've covered the entire topic. (Petrucci, 1995)

Petrucci (1995) har alltså kategoriserat olika teknikövningar i fyra grupper, samlat övningar i filer, samt dedikerat en likvärdig tid åt vardera moment. Han har kategoriserat och grupperat in olika faser i övningen, så som Harnischmacher (1997) menar att musiker på hög nivå tenderar att göra. Å andra sidan finns andra framträdande gitarrister som visar ett annat fokus i övandet. En av dessa är John Scofield (u.å.), som i en workshop menar att det är viktigt att sluta traggla skalor efter en viss punkt i sin musikaliska utveckling.

When you start to learn your instrument [...] you have to learn positions and scales, and chords. But [those] just are physical things to learn on the instrument. And it's [of] course really important just to get into the chops area, but it's really important to stop doing that as soon as possible; to stop running scales, to stop running arpeggios mindlessly, and... because that hurts you musically. [...] That's just a little tiny part of what you want to play when you go up to blow, you know. And... so I think it's really important to start right from the beginning, playing music, playing songs, playing improvisation, and that's how I practice. (Scofield, u.å.)

Scofield (u.å.) gör således en distinktion mellan att repetera skalor och att ”spela musik”, samt antyder att det finns något tankelöst och omusikaliskt över att repetera skalor och arpeggion, vilket han menar kan hämma ens musikalitet. Vare sig en mer metodisk och strukturerad övning som Petrucci (1995), eller en mer ostrukturerad övning som Scofield (u.å.), framgår att synen och definitionen på övning kan skilja sig stort mellan individer

och är inte nödvändigtvis homogen ens hos professionella musiker. Vidare kan det skilja sig mellan olika musikaliska genrer och instrument. Petrucci och Scofield är båda gitarrister inom rock-genren. Att exempelvis istället undersöka klassiska violinisters synsätt hade kunnat visa på helt andra normer och uppfattningar.

3.3 Motivation

Detta kapitel ämnar lyfta litteratur kring motivation och vilka faktorer som kan komma att påverka individens inställning till övning.

3.3.1 Inre och yttre motivation

Motivation kan ses utifrån inre och yttre faktorer (Gärdenfors, 2010; Bourner, 2016; Harnischmacher, 1997; Zhukov 2009; Pink, 2009). Enligt Gärdenfors (2010) kommer den inre motivationen från individens egna intressen och drivkrafter. Den yttre kommer från exempelvis skolans betygssystem, från föräldrars löften om belöningar och hot om bestraffningar och från det omgivande samhällets erbjudanden om framtida karriärer. Bourner (2016) finner i sin studie om gymnasieelevers motivation att elever som primärt drivs av inre motivation verkar ha lättare att anta ett dynamiskt mindset och att det i sin tur leder till att eleverna lättare utvecklar strategier och metoder för att motivera sig själva och underlätta sitt eget lärande. Även Harnischmacher (1997) poängterar att det finns skillnader hos elevers övningsvanor mellan de som drivs av inre och yttre faktorer, där de som drivs av inre faktorer exempelvis är mindre känsliga för externa distraktioner. Bourner (2016) visar på att många av eleverna behöver känna lust för att bli motiverade. Flera elever uttryckte även att det krävs intresse och att det man lär sig behöver vara användbart. Lusten att lära betonas även av Gärdenfors (2010) som menar på ett starkt samband mellan motivation och känslor som lust.

Harnischmacher (1997) menar att med tiden kan övningar som teknikövningar och uppvärmningar snabbt förvandlas till rutin, vilket gör att de påverkas mer av externa distraktioner eller uthållig kognition. De elever i studien som i högre grad motiveras av inre faktorer än yttre tenderar att öva mer på teknikövningar och skalövningar i syfte att utveckla sin förmåga, vilket kan jämföras med Bourner (2016) som menar att elever med en stark inre motivation ofta visar ett större ansvarstagande och en medvetenhet över sitt

lärande och sin utveckling. Samtidigt konstaterar Harnischmacher (1997) att mängden och typen av övning inte enbart kan härledas till motivation och vilja. En del övningsmetoder, såsom långsamma och repetitiva övningar, kan antagligen bli så invanda att motivationen att genomföra specifika övningar inte längre är lika relevant.

Zhukov (2009) lyfter att elevers motivation att öva ofta kan relateras till deras intresse av ett specifikt musikstycke, varpå det är mycket viktigt att läraren väljer en lämplig repertoar. Istället tenderar ofta lärare att ge eleverna läxor baserat på det läraren anser skulle vara till godo för eleven och vad läraren tenderar att ge för uppgifter till andra elever på motsvarande nivå, medan det hade kunnat vara mer gynnsamt för elevens motivation att själv få välja ett lämpligt stycke de tycker är intressant.

Pink (2009) beskriver tre huvudsakliga komponenter för att främja den inre motivationen: *autonomi*, *bemästrande* och *syfte*. Med *autonomi* menas individens självbestämmande och att denne själv får styra över vad, när, hur och med vem en viss uppgift ska utföras. *Bemästrande* syftar till strävan att vilja bli bättre på någonting som individen upplever som meningsfullt. För att uppnå en känsla av bemästrande behöver nivån på aktiviteten vara på en balanserad nivå, där utmaningen bör vara tillräckligt lätt för att kännas möjlig, men inte för lätt så att det inte blir utmanande. Slutligen behöver aktiviteten ha ett *syfte* för att det ska kännas meningsfull, alltså att det ska kännas meningsfullt för individen. Aktivitetens mål bör knyta an till inre faktorer, såsom den egna känslan eller upplevelsen.

3.3.2 Sociala faktorer

Gärdenfors (2010) lyfter samarbetets betydelse för lärande och som fundamentalt mänskligt. Genom ett socialt sammanhang utökas våra möjligheter för lärande genom samarbete då vi utbyter erfarenheter och lärdomar med varandra. Även Pink (2009) betonar vikten av samarbete och konstruktiv kritik i strävan efter bemästrande. Zhukov (2009) skriver att högpresterande elever tenderar att engagera sig i musikaliska sammanhang utöver skolverksamheten. Att ägna sig åt musikalisk verksamhet på fritiden har en positiv effekt på mängden övning dels genom att eleverna spenderar tid till förberedelser inför aktiviteten, men också genom eleverna exponeras för ytterligare möjligheter att lära, träna och öva. Gruppmedlemmar i musikaliska konstellationer blir del av en subkultur där socialt

erkännande kan agera som en motiverande faktor för övning. Bourner (2017) visar att den sociala miljön inverkar på elevers motivation och att skolan agerar som en mötesplats för likasinnade med gemensamma intressen. Elever i en grupp kan inspirera och motivera varandra. Det sociala sammanhanget kan även utgöra en plats för musikalisk experimentering.

4. METODKAPITEL

Nedan redogörs för forskningsmetoden och metodologiska överväganden för genomförandet av studien.

4.1 Metodologiska överväganden

Bryman (2008) lyfter fram distinktionen mellan kvantitativ och kvalitativ forskning som ett fruktbart sätt att klassificera olika metoder inom samhällsvetenskaplig forskning, som vardera täcker ett stort antal frågeställningar och praxis. Kvantitativ forskning kan betraktas som en strategi där betoningen ligger på kvantifierbar data. Forskaren har då ett deduktivt förhållningssätt till teori och praktik, alltså att prövning av teorier ligger till grund för forskningen. Inom ramarna för kvantitativ forskning ryms också uppfattningen att det finns en objektiv yttre social verklighet. Kvalitativ forskning lägger snarare vikt vid ord och inte kvantifierbar data under insamling och analys. Vidare beskriver Bryman (2008) att den kvalitativa forskningen betonar ett induktivt förhållningssätt, alltså att teorierna snarare genereras än förkonstrueras, samt lägger vikten vid individens egen uppfattning och tolkning av sin egen sociala verklighet som någonting ständigt föränderligt. Då syftet är att söka förstå elevernas egna synsätt på övning har jag valt att utgå från ett kvalitativt förhållningssätt. Mitt mål är att eleverna ska få beskriva sin egen övning och de tankar och känslor de har kring övandet.

4.2 Metod för datainsamling

Här redogörs studiens metod: semistrukturerad kvalitativ intervju.

4.2.1 Semistrukturerad kvalitativ intervju

En kvalitativ intervju kan vara *strukturerad*, *ostrukturerad* eller *semistrukturerad*. Enligt Bryman (2008) har *strukturerad* intervju tydligt formulerade frågeställningar för att maximera reliabilitet och validitet. *Ostrukturerade* intervjuer tenderar istället att likna ett vanligt samtal, där det kan hända att intervjuaren bara ställer en enda fråga som intervjupersonen sedan tolkar och svarar fritt på. I en *semistrukturerad* intervju har forskaren en lista över specifika teman som ska beröras i en form av intervjuguide. Intervjuprocessen är då fortfarande flexibel och intervjupersonen har stor frihet att utforma

sina svar. Denna studie brukar sig av *semistrukturerade kvalitativa intervjuer* då studien i enlighet med Bryman (2008) ämnar uppnå en balans mellan att hålla intervjun kring ämnet och samtidigt ha god flexibilitet och frihet för informanten att utforma sina svar.

En intervjufråga kan bedömas med hänsyn till både en *tematisk* och *dynamisk* dimension: *tematisk* med hänsyn till kunskapsproduktionen och *dynamiskt* med hänsyn till det mellanmännsliga förhållandet i intervjun. Den *tematiska* dimensionen relaterar till intervjuns ”vad”, alltså till själva forskningsfrågan och analysen. Den *dynamiska* dimensionen berör istället intervjuns ”hur”, och bör ämna stimulera och föra vidare samtalet framåt och få intervjupersonen att tala om sina upplevelser och känslor. Frågorna bör vara korta, lätta att förstå och befriade från akademisk jargong. Ju spontanare intervjusituationen får lov att vara, desto större chans att få fram oväntade svar från intervjupersonen. På samma sätt ger en strukturerad intervjusituation en mindre livlig intervju och det blir därmed lättare att göra den teoretiska analysen av svaren (Kvale & Brinkmann, 2009).

Datainsamlingen i denna studie sker genom semistrukturerade kvalitativa intervjuer för att ha en flexibilitet och följsamhet likt ett vanligt samtal, samtidigt som intervjun håller sig till de teman som studien syftar undersöka.

4.3 Design av studien

Nedan beskrivs hur studien genomförs, vilka elever som medverkar i studien, samt hur datan analyseras.

4.3.1 Urval

Samtliga informanter är gymnasieelever på det estetiska programmet på Rytmus i Stockholm, vilket betyder att de har valt musik som en inriktning i sina studier. Eleverna ställs därför inför ett behov att öva för att uppnå kraven i utbildningen, samtidigt som de möjligen har egna musikaliska ambitioner utanför skolarbetet eftersom att de av egen vilja sökt sig till en musikutbildning. Om eleven har ambitioner utanför skolarbetet går dock inte att anta, utan det är en fråga som ryms inom studiens forskningsfrågor och är något som ämnas undersökas i studien.

Jag kontaktade flertalet gymnasieskolor och fick svar från Rytmus, varpå jag fick besöka skolan för att tillfråga elever om de ville medverka i studien. Inledningsvis fick jag sitta med under två lektionspass där merparten av informanterna deltog, för att i slutet av lektionen få presentera mig, min studie, och ställa frågan om deltagande. Med mig hade jag en samtyckesblankett med information om studien, dess genomförande och informationsbehandling. Samtliga informanter (och målsman om under 18 år) skrev under blanketten som medtogs till intervjutillfället eller skannades in och mailades. Efter att ha fått jakande svar från åtta stycken elever så bokade vi in tider för respektive intervju. En intervju ställdes in, varpå studien slutligen genomfördes med sju stycken informanter.

4.3.2 Informanter

Nedan följer en tabell över informanterna som deltog i studien.

Tabell 1.0, Informanter

Informanter	Ålder	Årskurs	Instrument
Adam	16	1	Gitarr
David	16	1	Gitarr
Emil	16	1	Gitarr
Gustav	18	3	Gitarr
Filip	16	1	Trummor
Johan	17	1	Trummor
Ludvig	18	3	Trummor

Fem av informanterna går i årskurs ett, medan två av informanterna går i årskurs tre. Samtliga informanter är av manligt kön, vilket inte är ett aktivt val för studiens genomförande, utan är ett resultat av vilka som var intresserade av att delta i studien. Studien ämnar undersöka gymnasieelevers förhållningssätt till övning utan att försöka utläsa tendenser mellan kön och årskurser. Om möjligt vore det intressant att se om resultatet genererar skillnader mellan trummisar och gitarrister, men det är inte studiens huvudsakliga syfte. Informanternas likheter och olikheter bör dock tas i beaktning för eventuella tendenser och representerar inte nödvändigtvis gymnasieelever i stort.

4.3.3 Datainsamling

Under intervjutillfällena har en intervjuguide följts som består av 22 frågor uppdelade i tre olika kategorier utifrån forskningsfrågorna: vad är övning enligt informanterna; hur övar de; samt varför eller varför inte övar de. Intervjuerna har varit ca en timme långa.

Intervjuerna skedde under April månad, 2019. Även förstaårseleverna har således spenderat merparten av sitt första läsår på skolan. Min förhoppning är att de varit på skolan tillräckligt länge för att ha integrerats i miljön och samlat på sig erfarenheter, tankar och reflektioner.

4.4 Tematisk Analys

Intervjuerna har först spelats in för att sedan transkriberas. Sedan analyserades data genom tematisk analys. Tematiseringen är ett resultat av noggrann och upprepad läsning av de utskrifter och anteckningar som gjorts. Ryan & Bernad (2003) rekommenderar att uppmärksamma följande: Repetitioner; lokala typologier eller kategorier; metaforer och analogier; övergångar; likheter och olikheter; språkliga kopplingar; saknade data; samt teorirelaterat material. Analysen har följt det Ritchie m.fl (2003) tar upp som fyra saker forskaren bör göra:

1. ange var i utskriften som utdraget är hämtat
2. behålla deltagarens språk i så stor utsträckning som möjligt
3. inte ta med för mycket material
4. använda förkortningar

Resultaten har sedan strukturerats i ett ramverk ("framework") i form av en matris som fungerar som ett index för centrala begrepp och teman, vilket Bryman (2008) beskriver som en generell metod för att ordna och syntetisera data. Matrisen agerar som ett ramverk för den tematiska analysen av kvalitativa data. De olika teman och subteman som har identifierats utgör återkommande motiv i den text som tillämpas på data-matrisen.

4.5 Studiens kvalitet – Reliabilitet och validitet

Bryman (2008) beskriver *reliabilitet*, *replikation* och *validitet* som tre av de viktigaste kriterierna för samhällsvetenskaplig forskning. Reliabilitet syftar till om resultatet skulle bli detsamma ifall undersökningen replikeras, eller om slumpmässiga faktorer påverkar resultatet. Reliabilitet är mer aktuell inom kvantitativ forskning där man strävar efter stabilitet i mätningarna, medan det är mer problematiskt inom kvalitativ forskning eftersom att det inte går att ”frysa” den sociala miljön och betingelser för att göra den replikerbar (Bryman, 2008). Hade man replikerat denna studie med samma informanter hade det således kunnat ske förändringar, då både den sociala miljön och informanternas tankar och känslor kan ha kommit att förändras. Då denna studie inte heller är en replikation av tidigare studier är den formen av reliabilitet mindre aktuell.

Validitet kan delas upp i intern och extern validitet. Intern validitet handlar i kvalitativ forskning om god överensstämmelse mellan forskarens observationer och de teoretiska idéer som denne utvecklar. En styrka inom kvalitativ forskning är forskarens mer långvariga närvaro och delaktighet i den sociala kontexten, vilket möjliggör för forskaren att säkerställa överensstämmelse mellan begrepp och observationer (Bryman, 2008). Då jag inför intervjuerna först har medverkat vid en lektion, hunnit samtala med lärare och till sist intervjuat eleverna i ca en timme, så har det getts möjlighet att fördjupa sig i informanternas svar och resonemang för att kunna säkerställa relevant resultat för det som studien ämnar undersöka.

Extern validitet menar Bryman (2008) är frågan om resultaten kan generaliseras in i andra kontexter. En svaghet i denna studie, liksom i kvalitativ forskning överlag, är det begränsade urvalet. Det går inte att utesluta att resultatet från informanterna är unikt, och representerar inte nödvändigtvis musikgymnasieelever generellt. Det begränsade urvalet blir ytterligare problematiskt då det är svårt att urskilja tendenser som studien inte undersöker. I detta fall är samtliga informanter av manligt kön, går på samma linje på samma skola. Hade studien replikerats med tjejer, eller med elever från en annan skola, hade resultaten eventuellt visat på andra tendenser. Det positiva med att informanterna går på samma skola och linje är att resultaten kan indikera vissa tendenser inom den miljön informanterna befinner sig i.

4.6 Etiska överväganden

”Forskningsetiska överväganden handlar i hög grad om att hitta en rimlig balans mellan olika intressen som alla är legitima” (Vetenskapsrådet, 2011). Forskaren förväntas enligt Vetenskapsrådet (2011) sträva efter hög kvalitet och stå fri från privata eller andra intressenters ärenden. Det inkluderar att tala sanning om forskningen; att medvetet granska och redovisa studiens utgångspunkter; att öppet redovisa metoder och resultat; att öppet redovisa kommersiella intressen eller andra bindningar; att inte stjäla resultat från andra forskare; att hålla god ordning i dokumentationen; att inte skada människor, djur eller miljö; och att vara rättvis i bedömning av andras forskning.

Alla i studien är informerade om studiens syfte, metod och tillvägagångssätt. Materialet används enbart för forskningsändamål. Det är överenskommet mellan mig och informanterna att samtliga deltagande anonymiseras och får fiktiva namn, i syfte att informanterna ska kunna tala fritt utan att utsättas för eventuell press från vetenskapen att lärare och klasskamrater kan få tillgång till studiens resultat.

De inblandade har fått information både muntligt och skriftligt, samt fått skriva under en samtyckesblankett för att godkänna deras medverkan. Samtliga minderåriga i studien har skriftligt tillsammans med målsman gett sitt godkännande för delaktighet i studien och medgett att de är införstådda med hur uppgifterna hanteras.

5. RESULTAT

I detta kapitel redovisas resultatet av de genomförda intervjuerna.

5.1 Vad är övning?

Lärande, träning, bli bättre, och *utveckling* är återkommande ord i informanternas beskrivningar om vad som kännetecknar övning, men skiljer sig åt i hur snävt de definierar begreppet. Johan beskriver att "de tiderna där man faktiskt liksom lär sig någonting nytt eller faktiskt blir bättre på det som man faktiskt gör, skulle jag säga är övning." David och Filip intar ett liknande förhållningssätt och säger att "det jag ser som övning det är att man blir successivt bättre på det man gör. [...] Så länge man blir bättre så är det övning", respektive "Jag tycker att när jag försöker lära mig nånting, det skulle jag kalla för övning." Johan, David och Filip har en relativt bred syn på begreppet övning, där i princip all form av spelande kan ses som övning. Gustav reserverar sig för att all tid vid instrumentet inte nödvändigtvis är övning, utan menar att det finns viss skillnad mellan att öva och spela:

Gustav: Jag brukar tycka att övning är att sitta och öva på skalor eller en viss bit av en låt, att repetera, medan det ofta jag gör när jag sätter mig och spelar det är att jag tar upp någon låt och antingen improviserar över låten eller bara spelar efter den, liksom bara spelar.

Intervjuare: Så du menar att det finns en skillnad mellan att öva och att bara spela?

Gustav: Ja, det tycker jag. (Gustav)

Adam förhåller sig likt Gustav gällande vad som inte är övning och beskriver övning "som ett sätt att utveckla sin egen förmåga och [...] på något sätt träning. Spelar man en låt är det inte direkt övning, utan mer att man spelar igenom." Informanternas svar kan kategoriseras in i två olika uppfattningar: de som anser att allt spelande är övning så länge man lär sig något, eller att övning snarare är en form av medveten träning som skiljer sig från att bara spela på instrumentet.

På frågan om det finns bra eller dålig övning beskriver informanterna på olika sätt att viss övning är mer värd än annan. Gustav är den enda som rakt ut svarar att det finns dålig övning, vilket han exemplifierar:

”Man snöar in på att bara spela samma licks som man är bekväm med. Då kommer man ingen vart. Eller om man inte går utanför det man redan känner sig bekväm med.” (Gustav)

Övriga sex informanter omformulerar intervjuarens begrepp (bra eller dåligt) till *effektivt*, *värt* eller *onödvändigt*. Filip svarar "Jo, kanske inte riktigt dåliga övningar, men onödvändiga övningar, typ om man övar på någonting man redan kan bra. Då kanske det slösar tid.". Liksom Filip betonar Johan att viss övning kan vara mindre värdefull, men att lärande ändå kan ske:

”Det kanske finns någonting som är lite mindre värt men jag tror att all lärande är bra. Någonting kanske betyder mindre, men det är fortfarande ett steg framåt eller åt rätt håll i alla fall.” (Johan)

Även Ludvig vill inte beskriva viss övning som dålig, men frågar sig "vad vill jag lära mig? Vad är onödigt att lära mig? Är det värt?" David beskriver att "vissa övningar kan ju vara effektivare än andra." Adam använder ett liknande ordval och säger att:

"Det finns troligen lite mer effektiv övning än det man tror, än som om... En bra övning för mig är någonting man har nytta av jämfört med om man tar en dålig övning, då är det någonting man redan kan som man kanske vill förbättra lite... men inte dåligt." (Adam)

Övningens effektivitet och värde verkar relateras till dess syfte och mål, varpå viss övning kan ses som bättre, mer effektiv, värd eller nödvändig. Sex av sju informanter väljer att inte använda begreppet dåligt. Snarare lyfts upprepat att all övning är ett steg framåt, men att om det inte leder dit man vill, eller om progressionen inte motsvarar mödan, kan en övning ses som ovärd.

5.2 Hur informanterna övar

Nedan redogörs för hur varje individ beskriver sin egen övning.

5.2.1 Strukturer i övandet

Samtliga informanter uppger att de inte har fått lära sig *hur* man övar, utan att det varit någonting de fått utveckla själva. Emil berättar: ”Det är något jag har lärt mig själv tror jag. Man har fått lite så här ’kolla på det här papprena och sök upp det här’. Men jag har typ lärt mig själv, helt ärligt.” Däremot verkar samtliga informanter ändå ha byggt upp någon form av strategi för sig själv. Trots att de inte blivit undervisade i hur man övar beskriver ändå

David, Johan, Ludvig och Filip att de lärde sig öva i samband med att de började få lektioner. Johan berättar att han genom att få uppgifter själv arbetade fram en metod.

På frågor om hur informanterna brukar öva är det huvudsakliga och återkommande temat att *spela låtar*. Samtliga informanter uppger att mestadelen av sin övning går till att antingen repetera låtar de redan kan, eller att lära in nya låtar. Vid sidan av att spela låtar framträder en variation av enskilda övningar hos individer såsom hastighetsövningar, teknikövningar, fills, och improvisation.

David är den enda informanten som har konstruerat ett schema för sin övning. Däremot berättar David att han aldrig brukar hålla sig till schemat ändå, utan för det mesta bara brukar ”spela låtar”. Dock genomför David uppvärmningsövningar, teknikövningar, notläsning och improvisation ibland, men sällan enligt schemat.

”Jag brukar bara liksom spela låtar som jag har hört, men egentligen så har jag lagt upp det så att jag kör uppvärmning först på så här, liksom snabba låtar, så jag får fingrarna varma och så. Sen så brukar jag köra notläsning i 20 minuter, sen så kör jag improvisation 10 minuter, och sen ackord, alltså, bygga egna ackord i så här låtar i 5 minuter, typ [...] men jag brukar aldrig hålla mig till det.” (David)

Samtliga övriga informanter uppger att de inte följer ett schema, men beskriver varierande strukturer på sin övning. Ludvig berättar att det enda han övar på är i princip låtar, dubbelslag och fills. ”Jag gör inte så jättemycket annat än spela låtar och bara sitter och kör dubbelslag liksom, och övar på fills. Det är väl mest det.” Ludvig fortsätter beskriva att han först lär sig låten för att sedan utveckla och reda ut detaljerna:

När jag först spelar igenom den [låten] så kör jag bara samma. Sen försöker jag pusha mig lite: ’men var det verkligen så han spelade?’ eller ’var det exakt så fillet gick?’. Så försöker pusha lite och få reda på lite mer. (Ludvig)

Samtidigt beskriver Ludvig att övningstillfällena aldrig ser exakt likadana ut då han tycker det blir för tråkigt att fastna i ett mönster. Ludvig påvisar inte mer struktur än att kategorisera i teknikövningar, låtar och fills, men betonar att han varierar sin övning dagligen för att inte bli för repetitiv. Ett schema följer han inte, utan det är snarare känslan i stunden som är styrande för om och hur en övning genomförs.

Jag kanske inte känner för att spela en viss låt eller göra en viss övning, så då gör jag något annat. Så det är nästan aldrig lika. [...] Jag sätter liksom, idag kör jag låtarna för ett uppspel till exempel eller låtarna för en konsert eller vad som helst, ett gig, och den

här dagen kör jag något annat. Eller den här halvtimmen kör jag det där. Så man får, man ändå övar på olika saker så att inte allt blir samma. (Ludvig)

Även Emil uppger att han inte följer ett schema, utan liksom Ludvig avgör känslan i nuet hur övningen går till. På frågan om Emil har ett sätt han alltid brukar öva på svarar även han att han inte följer ett schema.

"Nej, jag har inget schema om det är det du tänker. Vissa säger att man ska värma upp med en skala, sen köra ackord och sånt där. [...] Jag har inte testat att köra sånt. Jag har testat lite att tajma att köra såhär länge, men det är svårt att hitta motivationen till att gå igenom det. Det blir som det blir, ren känsla. Nu gör jag så här. (Emil)

Adam beskriver sin övning som jätteblandad och att den enda strukturen han har är en indelning i tre kategorier: det han *behöver* göra, det han *känner* för att göra, samt någonting *nytt eller lärorikt*.

"Min övning är jätteblandad. Det är inte konstruerat på ett sätt att man kör en skala i 10 minuter och övar på en låt i 30 minuter. [...] Nu blir det mer daglig träning och då blir det mer jag känner för och det jag behöver göra. Det jag behöver göra kommer först, sen det jag känner för kommer efter. Sen kör jag alltid någon typ av skala, så jag lär mig alltid någonting nytt på slutet. Sen kan jag använda det i en annan situation. Det är det. [...] Det är det enda jag har strukturerat. Sen vad jag ska göra eller hur lång tid jag lägger på alla tre, det har jag inte. Jag kör dem tills jag inte orkar eller tills jag inte vill." (Adam)

Adam tillägger att han inte nödvändigtvis övar på de tre kategorierna i given ordning, samt att han komponerar mycket musik och sysslar med musikproduktion vid sidan av gitarrspelandet. Adam uppger att det är vanligt att han sitter med Youtube och hittar nya saker att öva på. "Då brukar jag sitta typ en timme, halvtimme, och titta vad dem faktiskt gör på klippet. Så jag tränar mitt gehör." Liksom Adam beskriver även Emil att även han ibland sitter vid Youtube och solar till komp:

Ibland sätter man igång något komp på Youtube och så kan man sola till det. Det är lite som att lyssna på musik tycker jag, alltså när man väljer när man är på väg någonstans så väljer man lite vad man vill göra, så är det lite mer för att underhålla sig själv. Så jag skulle säga att jag spelar lite som för att underhålla mig själv." (Emil)

Till skillnad från Adam uppger Emil att han spelar till komp på Youtube för att underhålla sig själv och inte för träningens skull. Även Filip lägger stor vikt vid att spela till låtar, men tillägger att man kan behöva övningar för att det ska bli bra.

Man lär sig jättemycket på att spela till låtar, men ibland kan man behöva vissa övningar och kanske en viss uppvärmning för att kunna spela väldigt bra och så. [...]

Ibland så brukar jag kolla in övningar som min trumlärare har gett mig så, men det är... jag brukar inte göra det lika ofta som jag övar till låtar, det är det jag brukar göra mest, det är så jag tycker jag utvecklar mig mest." (Filip)

Som exempel så nämner Filip att han ibland analyserar låten och frågar sig "kan jag göra det här bättre? Kan jag kanske ändra mitt sätt att spela den här låten?", vilket ibland resulterar i hastighets- och teknikövningar där han "höjer och höjer tempot och ser om jag klarar av det på ett bra sätt.". På så sätt ämnar Filip förbättra sin förmåga att spela låtarna. Dock säger Filip att han inte brukar värma upp, trots att han tycker att han borde.

Johan, liksom övriga, lägger störst vikt vid att spela nya eller redan inlärd låtar efter gehör, och förordar enkelhet i sin övning. Värt att notera är att Johan pendlar mellan att använda begreppet övning med träning:

"När jag inte har några projekt uppe då brukar jag bara typ sätta på Spotify och på mina hörlurar och sedan köra en låt som jag tycker har ett bra groove typ. Sen så kör jag till den eller kör en låt som jag inte kan och har som ett bra Groove, sen så försöker bara höra vad de spelar, typ [...] Det är så i princip som jag lägger upp min träning. Det är ganska enkelt uppbyggd träning. Det är inte direkt någon kärnfysik, men det krävs inte så mycket annat skulle jag säga." (Johan)

Johan tillägger att han då och då genomför teknikövningar på sin trumplatta hemma, men i övrigt sällan övar på någonting annat.

5.2.2 Teknikövning

Ett återkommande tema är olika former av teknikövningar. Ludvig, David, Filip och Gustav beskriver att de gör teknikövningar. Johan nämner stick-control-övningar (kontroll av trumpinnar) och att teknikövning blir aktuellt när han kommer i kontakt med mer avancerade låtar han kan behöva sitta flera dagar med för att klara av att spela. Ludvig som angett att han i princip bara spelar låtar, dubbelslag och fills, tillägger att dubbelslagen kan ersättas av andra teknikövningar såsom paradillar, single-slag och liknande rudiments (grundläggande trum-teknikövningar), men att han inte brukar ta sig an nya former av övningar, eftersom "det är bara för hastigheten, att få upp kontroll" och inte för att lära sig nya saker.

Både för Johan och Gustav är teknikövning nära förknippat med låtar de övar på. Gustav berättar att han mestadelen övar på tekniskt svåra låtar utanför skolans uppgifter. Gustav brukar då sitta med "ett click-track och öva in svåra delar av låtar, eller svåra

tekniker.”, där han utgår från ett lågt tempo och sedan ökar hastigheten successivt till låtens fulla tempo. På frågan om han övar på mer saker beskriver Gustav att han ibland sitter och ser på film på Netflix samtidigt som han repeterar tekniskt svåra rytmer han ”försöker få det in i det undermedvetna.”

Gustav: Ja, det finns ju tillfällen då jag övar någonting på netflix, så sitter jag och bara [trummar hastigt med fingarna på bordet]. Så hära, tremolopickar på tjockaste strängen. Jag brukar köra den här meshuggah-skiten.

Intervjuare: Finns det någon mer typ av övning du brukar göra?

Gustav: Jag tror inte det.

Intervjuare: Så du brukar bara...

Gustav: Det är bara dem två egentligen.

Intervjuare: Du shreddar till netflix, den typen, också övar du in nya typer av låtar som du tycker är coola?

Gustav: Ja

Utöver att få in tekniken i det undermedvetna så kretsar alltså all Gustavs övning till att öva på låtar han tycker är coola och teknikövningar som möjliggör spelandet av de tekniskt svåra låtarna.

5.2.3 Upprätthållande och utveckling av förmåga

På fördjupande frågor kring vad för låtar eleverna spelar och i vilket syfte uppkommer varierande svar. Samtliga informanter uppger att de lär in låtar både för skolarbete och utanför skoluppgifter. Informanternas svar på syftet med att ”spela låtar” kan kategoriseras in i tre kategorier: att förbättra eller utveckla en nivå; att upprätthålla en nivå; samt att spela för blotta förnöjelsens skull.

Gustav påstår att ”jag får inte riktigt ut någonting av att shredda grejerna jag redan kan.” och betonar att han hela tiden försöker antingen lära sig nya saker eller förbättra sin förmåga. Även Ludvig uppger att han antingen lär in en ny låt eller försöker förbättra hans sätt att spela den. Filip skiljer sig i den bemärkelsen från Ludvig och Gustav och säger att: ”Jag brukar öva på något som jag redan kan bara för att behålla kunskapen om det jag kan.”, samt tillägger att han även spelar för att utveckla förmågan. Emil och Adam uppger liksom Filip att de vanligtvis både repeterar låtar de redan kan bara för att komma ihåg och upprätthålla nivån, men att de även ibland försöker göra nya saker i låtarna och implementera nya saker de lär sig. Adam tillägger att han brukar lära in nya skalor och använder de för att improvisera över låtarna:

Ibland gör jag något nytt i låten istället för att köra som jag lärt mig som han spelar, men så improviserar jag och kör ett eget solo istället. Där kommer det in med olika skalor, att jag använder dem olika på olika sätt. (Adam)

Emil berättar att han ofta komponerar egna låtar och att det då blir aktuellt för honom att repetera för att inte tappa förmågan att kunna spela låten. Han menar att ”vissa grejer kan vara svåra med rytmen och vill inte tappa det”. Johan beskriver å andra sidan att han brukar lära sig en låt, nöja sig vid en nivå och sedan enbart spela den för att komma ihåg den, men sällan för att förbättra eller utveckla låten. På frågan om syftet med att spela låtar berättar David att han ”vill mest bara ha kul så länge jag känner att det är kul.” och tillägger att han aldrig brukar sitta med samma låt två dagar i sträck.

5.2.4 Improvisation och komposition

Samtliga informanter svarar att de till någon del ägnar sig åt improvisation. På frågor om hur de gör när de improviserar beskriver Ludvig, Filip, David, Adam och Emil på olika sätt komposition som anknutet till improviserandet. Ludvig berättar att han ibland spelar ett komp utan annan musik till, varpå han brukar skapa melodier i huvudet att hålla sig till och utveckla kompet. Tycker han om resultatet händer det att han spelar in det och skriver en låt av det. Filip, David, Adam och Emil beskriver snarare att de improviserar i själva syftet att komponera. För Emil fungerar komponerande som en sorts terapi där han får utlopp för sina känslor:

Jag brukar först lyssna på lite musik och så får jag en känsla. Därefter kanske man går igenom något eller är lite glad eller irriterad eller ledsen. Då skriver jag. Det är lite som terapi liksom. Det får en att lugna ner. Så mycket såna här känslor som man skriver ner och när man väl känner det... (Emil)

David berättar att han brukar försöka komma på melodier och basgångar han kan bygga upp till ett riff. Han tillägger att han ”skulle säga att det är övning för jag blir mycket bättre av det”. Filip beskriver att han ibland improviserar trumkomp, vilket han tycker är lärorikt och nyttigt inför de tillfällen han kan komma att behöva improvisera tillsammans med andra musiker. Filip säger även att improvisationen är till hjälp vid de tillfällen han komponerar. Gustav och Johan beskriver att de inte övar på att improvisera, men ändå att när de spelar i olika sammanhang och tillfälle ges kan komma att improvisera över delar av låtarna.

5.2.1 Mängden övning

På frågan om hur mycket informanterna övar varierar svaren mellan i snitt en kvart till tre timmar om dagen, men svaren kan vara förvillande på grund av frågans utformning. Dels ser informanterna olika på övning. Adam säger att ”spelar man en låt är det inte direkt övning”, medan Johan menar att man till och med kan öva utan instrument:

"Jag övar på mina knän när jag åker till och från skolan. Men de säger att det är väl övning i sig, visst, man kanske inte får känslan av pukorna och cymbalerna, men man får en struktur i huvudet som man kanske kan följa sen när man väl sitter där" (Johan)

Informanterna svarar således utifrån olika förutsättningar i deras egen uppfattning av hur mycket eller hur ofta de övar, beroende av vad de tolkar som övning. Dessutom har intervjuaren vid intervjutillfällena använt olika formuleringar av frågan och växlat mellan att fråga hur mycket eleverna ”spelar”, ”övar”, respektive tid de ”lägger vid sitt instrument”, vilket problematiserar jämförelser av svaren.

5.3 Varför övar de?

Nedan redovisas resultat som berör varför informanterna övar eller inte övar.

5.3.1 Motivation

På frågan om varför informanterna övar är det främst två kategorier av svar som framkommer: *strävan att bli bättre*, samt *långsiktiga mål*. Vissa nämner enbart det ena eller det andra, medan några av informanterna nämner både och. David avviker genom att vara den enda som enbart beskriver sig spela för att det är kul.

Adam, Johan, Gustav och Ludvig beskriver på olika sätt en strävan att bli bättre på sitt instrument. På frågan vad som får honom att öva svarar Adam: "strävan att bli bättre. [...] det är det som nästan bara får mig att öva. Sen är det självklart att jag liksom vill spela gitarr." Johan svarar likt Adam, men tillägger ett långsiktigt mål: "Känslan av att man vill bli bättre och motivering åt att man vill ha en framtid som instrumentalist." Gustav beskriver sin motivation liknande Adam med undantaget att han inte bara vill bli bättre, utan att han vill bli bäst:

Man måste ju öva för att bli bättre. Jag är väldigt dedikerad till alla olika saker jag ägnar mig åt. Jag har någon sorts drivkraft att narcissistiskt sagt vara bäst på allting. Hehe. Det är någonting jag inte vet vad... men alltså, ja... allting jag försöker, det vill

jag bli nästan bäst på. Det känns som en bra sak att sträva efter. . Även om det inte kommer hända så är det någonting man kan sträva efter. (Gustav)

Likt Gustav och Adam beskriver Ludvig både en strävan att bli bättre och långsiktiga mål, men tillägger: ”jag vill göra det jag vill göra och inte bara liksom öva för övandet skull, utan öva för att jag faktiskt vill någonstans.” Filip beskriver två saker som får honom att vilja öva:

Det kan vara två saker som får mig att vilja öva. Det är antingen om jag blir inspirerad av kanske nån artist eller när jag har en låt och så gör det att jag vill kanske lära mig det kompet som jag hör i låten, eller att jag bara vill bli bättre som trummis när jag hör den låten. Eller så kan det vara att jag ser dem här stora artisterna och trummisarna som sitter och spelar i kanske väldigt stor arena, också ser jag det och tänker 'jag vill sitta där och spela', och så väljer jag att öva bara på grund av det." (Filip)

Filips svar kan likt tidigare tolkas som en vilja att lära sig, strävan att bli bättre, och långsiktigt mål att få framföra sin musik för andra, med en betoning av att Filip inspireras av andra musiker. Emil beskriver liknande mål, att han har ”den här drömmen som alla har att bli en stor artist och turnera och kunna överleva på musik”. Till skillnad från övriga beskriver Emil att han har ett fokus på att framföra egna kompositioner snarare än att spela sitt instrument.

Davids svar avviker från övriga då han varken nämner strävan att bli bättre eller långsiktiga mål som förklaringar på varför han övar, utan att han ”vill mest bara ha kul så länge jag känner att det är kul.” David kan därför påstås snarare spela för nöjelsens skull.

5.3.2 Demotivation

På frågan om det finns någonting som får informanterna att inte vilja öva svarar Ludvig, David och Emil *tvång* eller *måsten*. Ludvig beskriver: ”tvång, jag hatar det, att liksom så här 'jag måste öva', det funkar inte.”, och förklarar det med: ”liksom nej, jag får ingen känsla, ingen glädje av att göra det.”. Emil ger exempel på ”en notläsning man ska köra som är jättetråkig, jättelångsam, bara enkla toner hela tiden.” och förklarar att han blir ”uttråkad” av uppgiften då ”slutprodukten blir inte så rolig”. Även David refererar till skoluppgifter som notläsning som särskilt demotiverande. David tillägger att han aldrig övar när han är på dåligt humör då han ”blir bara irriterad” när han ”känner att nånting inte funkar.” Gustav svarar på frågan om det finns någonting som får honom att inte vilja öva

med ett enkelt "Nej. Det är mitt svar på den frågan. Nej.", och berättar även att han övar precis så mycket som han vill.

5.3.3 Målsättning

Johan, Adam, Emil, David och delvis Ludvig uppger att de har långsiktiga mål som involverar att arbeta professionellt med musik; att "bli musiker" (Adam), att "bli en stor artist och turnera" (Emil), bli "professionell trummis" (Ludvig), "professionell gitarrist" (David), eller att ha "en framtid som instrumentalist" (Johan) är några av de mål som beskrivs. Ludvig uppger dock att han helst önskar att arbeta med ett annat specifikt yrkesval som inte involverar musik, men ifall det inte går som han vill så vill han bli "professionell trummis."

Filip och Gustav svarar nekande på frågan om de har långsiktiga mål inom musik som sträcker sig bortom skolan. Filip förklarar att han "brukar bara tänka kortsiktigt, bara som sagt, 'hur kan jag göra det här bättre?', medan Gustav beskriver syftet som: "det är liksom bara någonting jag gör, liksom. Att spela gitarr, det är bara så det är, liksom. Jag spelar gitarr för att jag spelar gitarr.", men tillägger att han inte brukar tänka så mycket på det. "Let me shred", säger Gustav och förklarar att han mestadels bara strävar efter att bli bäst. Filip och Gustav skiljer sig på så sätt från övriga fem i den bemärkelsen att de inte har ett långsiktigt mål som kretsar kring karriär, utan snarare om eget bemästrande.

5.3.4 Sociala faktorer

David, Johan, Adam och Emil beskriver att den sociala miljön på skolan påverkar deras övning. Johan, Adam och Emil har det långsiktiga målet att kunna arbeta professionellt med sin musik. De tre lägger även stor vikt vid det sociala. Johan i synnerhet påstår att det sociala är det viktigaste som yrkesmusiker:

Som instrumentalist så är nog det sociala det viktigaste när det kommer till sitt jobb. Man är ständigt i ett band och man har ständigt kontakt med människor som man behöver ha kontakt med för att komma in på scener och olika gig. Så jag skulle nog säga att det sociala är det viktigaste som en musiker har. Det sociala är det viktigaste. Absolut. (Johan)

Adam beskriver snarare att han vill spela tillsammans med andra för sin egen utvecklings skull: "jag vill ha ett band som strävar mig framåt, där jag själv kan utvecklas och inte sitta fast i det jag redan lärt mig" och berättar att han söker sig till människor som "har lite

högre nivå, och lite högre mål". Emil beskriver att han vill "komma ut och köra det mer i praktiken." och "vill öva mer i musikvärlden än att bara sitta hemma och göra det själv." Emil relaterar således den sociala kontexten till sin övning som han önskar ska ske mer med andra människor hellre än att sitta hemma själv.

David beskriver en kompetitiv miljö på skolan och att han inledningsvis hade farhågor om att det skulle "bli för mycket, att jag kände att jag skulle tröttna på det.", men att det istället fick en omvänd effekt och blev en motiverande faktor.

Jag tror att det blev tvärtom. Jag blev mer engagerad att spela gitarr, för jag har mer... det är flera som utmanar en i gitarr. Det är inte riktigt utmaning, men man känner att det är många som är så mycket bättre än en, så då vill man liksom visa att 'nej, jag är bättre' och så håller man på. Det är liksom, det är mer som en tävling så det blir kul.
(David)

På frågan om han upplever någon press utifrån beskriver Adam liksom David att andra elever på skolan "är bättre" och menar att det fungerar som en drivande faktor för den egna övningen och ambitionen.

"Den enda pressen jag känner är från folk som är bättre än mig, ungefär så. Det är lite av en drivande... Jag gillar att vara med folk som är bättre än mig och som har skrivit musik längre än mig, har kört mer gigs eller sådär. Det går att utveckla sig själv. Den pressen funkade på ett bra sätt, men det är ungefär då jag känner press, när andra är bättre. Då vill man så här... jag vill också jobba mig upp dit. Men nej, jag känner inte så mycket press annars. Det är inte så att jag tycker det är jobbigt, utan jag vill ju framåt." (Emil)

Både David och Emil använder positivt ordalag för att beskriva den press som uppkommer från personer de beskriver som bättre än en själv. Även Adam jämför sig med andra elevers förmåga, men säger att "andra människor på skolan är mkt bättre än mig på andra saker än vad jag är, men sen tänker jag att det är bara nånting jag inte tränat på eller övat." Adam tillägger dock att han inte känner någon press att öva för den sakens skull. Johan säger att han bara upplever press i situationer han spelar med andra och "känner att det här gick inte bra", men tillägger att han inte heller upplever någon press från andra att han måste öva.

Gustav spelar i band på fritiden och beskriver att han brukar prata musik och gitarr med bandmedlemmar och vänner, där de ofta tar upp särskilt avancerade låtar. En låt beskriver han som "wow" och att hans strävande att bli bättre motiverar honom att öva för att kunna sätta den "wow-låten".

6. DISKUSSION

I detta kapitel diskuteras studiens resultat i relation till tidigare forskning om ämnet.

6.1 Vad är övning?

Filip beskriver att ”jag tycker att när jag försöker lära mig nånting, det skulle jag kalla för övning”. Även Johan och David anser det vara övning så länge de lär sig något. Filips, Davids och Johans svar kan jämföras med Svenska Akademiens (2009) definition att övning måste ske metodiskt genom särskilt anpassade aktiviteter. I jämförelse verkar nämnda informanter ha en vidare definition av begreppet övning, som inte nödvändigtvis behöver ske så metodiskt, utan det räcker med att de lär sig någonting för att betrakta det som övning. Hallam et al. (1997, 2012) och Zhukov (2009) verkar i enlighet med Svenska Akademien (2009) också lägga större vikt vid metodisk, medveten och strukturerad strategi än vad som går att utläsa ur informanternas svar. *Lärande, träning, bli bättre*, och *utveckling* är snarare återkommande ord från informanterna för att beskriva vad som kännetecknar övning, oavsett hur man gör för att nå uppå det.

Sex av sju informanter omformulerar intervjuarens begrepp (bra eller dålig övning) till *effektivt, värt* eller *onödvändigt*. Emil, Ludvig, Johan och Adam beskriver effektiv övning som relaterat till deras målsättning; att effektiv övning är den övning som leder dit de vill komma. Svaren kan liknas vid det Hallam et al. (2012) beskriver, att effektiv övning är den övning som uppnår önskad slutprodukt inom en så kort tidsperiod som möjligt, utan att inverka negativt på långsiktiga mål. Informanternas uppfattning av vad som definierar effektiv och önskvärd övning verkar därför gå i linje med tidigare forskning.

Tilläggas kan att frågeställningen ”bra eller dålig” i sammanhanget är falsk dikotomi och borde ha omformulerats från början. Jag bedömer dock att svaren från informanterna fortfarande är intressanta och relevanta för studien då informanterna själva omformulerade frågan och gav jämförbara svar.

6.2 Hur övar eleverna?

I denna del diskuteras frågor som berör hur informanterna övar.

6.2.1 Strukturer i övandet

Hallam (1997) förespråkar att lära eleverna *hur man övar* och inte bara instruera hur man spelar. Zhukov (2009) menar dock att i en typisk lärosituation brukar lärare i motsats till Hallam (1997) snarare instruera hur man spelar. Så verkar även vara fallet med informanterna i studien, som beskriver att de i huvudsak själva utvecklat sina egna metoder att öva. Snarare har de fått uppgifter av skolan som konstruerat ett behov av att lära sig öva, men att de själva har fått hitta sätt att uppfylla det behovet och således utvecklat sina egna strategier.

Informanterna övar huvudsakligen genom att repetera låtar. Det är enbart David som har ett strukturerat schema, vilket han normalt inte följer. Ludvig och Emil berättar att det är stundens känsla som styr vad de övar på. Adam har inte strukturerat sin övning längre än att han delar upp det i det han behöver göra, känner för, respektive nya lärorika saker. Filip uppger att han ibland övar på trumläxorna han får, men normalt bara spelar till låtar. Johan likaså spelar nästan enbart till låtar utöver sporadiska tillfällen där han gör stick-control-övningar. Gustav brukar förutom att repetera tekniska övningar medan han tittar på film också enbart öva på låtar. Gustav skiljer sig dock i den bemärkelsen att han anger att låtarna han spelar är väldigt tekniskt avancerade och att han ständigt spelar för att förbättra sin förmåga eller lära sig något nytt. Således skulle man kunna tolka teknikövning och konstruktiv progression som inkluderat i det han beskriver som att öva på låtar.

I relation till det Hallam (1997) beskriver som musikers metakognition kan informanternas övningsstrategier i studien uppskattas hålla en relativt låg nivå. Övning hos musiker av hög expertis tenderar att kännetecknas av god överblick, lämpliga strategier att hantera svårigheter, konstruerade mål och metoder för utvärdering av progression. Övning hos musiker på lägre nivå kännetecknas av simplare strategier såsom att repetera stycken från början till slut. I denna studie brukar informanterna sig av relativt enkla strategier; vanligtvis att lära in och spela igenom låtar, samt till viss del öva på några grundläggande teknikövningar. Resultatet borde vara väntat då musikerna är mellan 16-18 år och rimligtvis inte bör ha uppnått expertis, som Zhukov (2009) menar tar många år och tusentals timmar för en musiker att uppnå. Zhukov (2009) menar även att det är typiskt lärosituationer att i för hög grad tendera vara alltför instruerande hur eleverna ska spela istället för att lära eleverna att öva.

Av de två exempel på professionella gitarrister som lyftes i litteraturkapitlet, känns elevernas övning i synnerhet olik Petruccis (1995) välstrukturerade övningsplan. Ingen av informanterna var ens i närheten av att beskriva olika samlingar av specifika övningar de bevarat och kategoriserat för att sedan portionera ut tid i syfte att täcka ett brett spektrum av teknisk expertis. Desto mer likheter går att finna med gitarristen Scofield (u.å) som förespråkar en mer basal form av övning som i princip bygger på att bara ”spela musik” eller ”spela låtar” likt det man gör ”when you go up to blow”.

6.2.2 Spelandet och övandet.

Harnischmacher (1997) kategoriserar övning utefter dess egenskaper. Övning kan vara grundläggande, analytisk, konstruktiv eller kreativ, alternativt en kombination av dessa. Samtliga informanter beskriver att deras övning huvudsakligen består av att lära in och ”spela låtar”, men i ljuset av Harnischmachers (1997) kategorisering kan vi tyda nyanser hos informanternas övning. Om vi även ser till individernas målsättning så klarnar bilden om hur de övar.

De informanter vars motivation primärt syftar till strävan att bli bättre tenderar att ägna sig åt konstruktiva aspekter av övandet. Adam, Gustav, Filip och Ludvig, som drivs av strävan att bli bättre, berättar att när de övar försöker de vanligtvis lära sig nya saker och söker hitta sätt att utveckla och förbättra låtmaterial och den egna förmågan. Övningen är dels analytisk i det att lära in nya låtar, men fokus ligger primärt i det Harnischmacher (1997) skulle beskriva som konstruktiv övning, såsom att implementera nyförvärvad kunskap i redan inövade låtar, eller att förbättra förmåga och låtmaterial. Värt att notera är att Gustav, Filip och Ludvig är även de som brukar träna teknik för att öka hastighetsförmågan (konstruktiv övning).

Emil som har drömmen att bli artist och uppträda med sin musik skriver mycket egen musik och repeterar ofta låtarna för att komma ihåg dem. Dessutom försöker han utveckla och hitta på nya saker i låtarna för att förbättra själva låtmaterialet. Övningen kan till stor del ses som kreativ då Emil skapar och komponerar material, men även grundläggande i den bemärkelsen att han försöker upprätthålla en förmåga att spela låtarna. Det finns även en analytisk och konstruktiv aspekt i att Emil försöker utveckla och förbättra materialet över tiden.

Johan övar i princip bara på skolan och är mest fokuserad på det sociala och att uppträda tillsammans med andra. Hans övning består för det mesta av grundläggande övning och att lära in nytt material (analytisk övning), vilket kan förklaras av att hans övning är nära förknippat med uppspel och konserter.

David berättar att han mestadels bara spelar för att det är kul. Huvudsakligt fokus är att lära in nya låtar (analytisk övning), men resulterar även i såväl teknikövning (grundläggande/konstruktiv övning) som improvisation (kreativ övning) när lusten finns.

Hallam et al. (2012) relaterar effektiv övning till den slutprodukt som övningen ämnar uppnå. De som primärt strävar efter att bli en bättre musiker verkar ha ett större fokus på det Harnischmacher (1997) beskriver som konstruktiv övning i syfte att utöka sin förmåga. Emil som har mål som involverar komponerande och att framföra eget material verkar fokusera mer på kreativ övning än de övriga. Johan och David har mest fokus på att lära in och upprätthålla låtar, vilket skulle kunna förklaras av att de spelar antingen för att uppträda eller för den egna lustens skull. Det skulle i samtligas fall kunna hävdas att deras övning står i nära relation med deras målsättning, där långsiktiga mål avgör inte bara vad de övar på för material, utan även hur de övar på det.

6.2.3 Mängden övning

Kvantitativ data, såsom hur mycket tid informanterna faktiskt lägger på sin övning, är inte tillförlitlig i studien. Informanterna har nämligen inte en enhetlig definition av exakt vad av all den tid de lägger på sitt instrument som är övning. Det kan även finnas stora skillnader mellan upplevd mängd och faktiskt mängd, där man som forskare inte vet om informanten beskriver sin målsättning, sin självbild eller en realistisk återgivning av sin normala mängd övning. Jag lägger därför ingen vikt vid svaren på hur mycket tid informanterna lägger specifikt på övning.

6.3 Varför övar eleverna?

I denna del diskuteras frågor som berör varför eller varför inte informanterna övar. Kapitlet behandlar motivation och faktorer som påverkar beslut och drivkrafter hos informanterna.

6.3.1 Inre och yttre faktorer

De vanligaste teman kring vad som motiverar informanterna är *strävan att bli bättre*, samt *långsiktiga mål*. Båda kan ses som det Gärdenfors (2010) och Pink (2009) beskriver som inre faktorer, alltså motivation som kommer från individens egna intressen och drivkrafter. Pink (2009) beskriver tre huvudsakliga komponenter för inre motivation: autonomi, bemästrande och syfte. Med bemästrande menas strävan att vilja bli bättre på någonting som individen upplever som meningsfullt. Med syfte menas att aktiviteten ska ha ett syfte för att kännas meningsfullt. Att strävan att bli bättre och långsiktiga mål är de vanligaste svaren hos informanterna är förstaeligt utifrån Pinks (2009) teori och visar på att informanterna huvudsakligen drivs av inre motivationsfaktorer.

Med autonomi menas individens självbestämmande och innebär att individen själv väljer vad denne vill göra och när, hur och med vem den gör det (Pink, 2009). På frågan om vad som får informanterna att *inte* vilja öva så beskriver Ludvig, David och Emil *tvång* eller *måsten*. Tvång och måsten kan tolkas som yttre faktorer, vilket Gärdenfors (2010) exemplifierar med skolans betygssystem eller hot och bestraffning från omgivningen. Tvång och måsten kan ses som motpart till det Pink (2009) beskriver som autonomi, då det istället för självbestämmande är yttre krav från omvärlden som dikterar vad, när och hur något ska göras. Ur informanternas svar kan det därför utläsas att om skolans uppgifter upplevs som tvång kan resultatet bli att eleverna övar mindre, eftersom att en begränsning av elevernas autonomi kan hämma den inre motivationen. Zhukov (2009) hävdar att elevers motivation att öva ofta kan relateras till specifika musikstycken, vilket i denna studie exemplifieras av Emils beskrivande av en notläsningsövning som är ”jättetråkig, jättelångsam, bara enkla toner hela tiden” vilket tråkar ut Emil då han tycker att slutprodukten varken är rolig eller värd mödan, varpå han antingen slutar öva eller övar på annat.

En tendens i informanternas svar är att på frågan vad som motiverar informanterna så är det nästan bara inre faktorer, medan på frågan vad som får de att *inte* vilja öva så uppger de mestadels yttre faktorer. Dock får det inte tolkas som att inre faktorer motiverar och yttre faktorer demotiverar, utan även yttre faktorer kan motivera. Exempelvis beskriver både Adam och David en kompetitiv miljö på skolan där andra elever som upplevs ”är bättre” än de själva fungerar som en positiv motiverande press för övning.

Värt att nämna är att David är den ende informant som varken beskriver strävan att bli bättre eller långsiktiga mål som musiker som motivation för hans övande, utan berättar att han ”spelar för att underhålla sig själv” när han tycker det är kul. David betonar känslor som lust och att han aldrig övar när han är på dåligt humör.

Lusten och känslornas betydelse för motivation lyfts av både Bourner (2016) och Gärdenfors (2010) och kan förklara att Adam använder ordvalet ”känslan av att man vill bli bättre”. Till skillnad från att bara uttrycka att han vill bli bättre så indikerar formuleringen snarare att det är själva känslan som är av vikt. Även Pink (2009) lyfter känslornas betydelse och menar att aktivitetens mål bör knyta an till inre faktorer, såsom känslan eller upplevelsen.

6.3.2 Sociala faktorer

Gärdenfors (2010) betonar samarbete och sociala aspekter av lärande som både gynnsamt och fundamentalt mänskligt. Det förefaller sig därför naturligt att samtliga informanter återkommande talar om det sociala sammanhanget. Johan, Adam, Emil, David och Ludvig berättar att de har långsiktiga mål som professionella musiker och att deras mål involverar att spela tillsammans med andra människor. David, Johan, Adam och Emil nämner specifikt att den sociala miljön på skolan inverkar på deras övning. Svaren bör vara förväntade utifrån att Bourner (2017) visat att skolan som en social miljö inverkar på elevers övning och agerar som en mötesplats för likasinnade individer med gemensamma intressen, samt att individer i gruppkonstellationer kan motivera och inspirera varandra. Det kan även förklara varför David och Emil beskriver en sorts motiverande press från andra på skolan som de upplever som bättre än de själva. Gustav, som primärt drivs av strävan att bli bättre, berättar att han brukar samtala med bandmedlemmar och vänner om särskilt utmanande låtar, vilka han beskriver som ”wow-låtar”. Dessa låtar motiverar honom att öva för att klara av att spela dem. Gustavs beskrivning kan belysas av Zhukov (2009) som påstår att drivna musikelever tenderar att ägna sig åt musikaliska aktiviteter utanför skolan, där det sociala sammanhanget har en positiv effekt på såväl lärande som motivation. Även Pink (2009) betonar vikten av samarbete vid strävan efter bemästrande.

6.4 Slutsatser

Informanterna har en relativt konventionell syn på vad övning faktiskt är. Generellt beskriver tidigare forskning och informanternas i denna studie en syn på effektiv övning som relaterat till målsättningen. Övning beskrivs som en medveten aktivitet som resulterar i lärande eller utveckling, och *effektiv* övning som den övning som resulterar i det mål man önskar uppnå.

Informanternas övning visar på viss komplexitet och variation, men inte av sådan karaktär som kännetecknar expertmusiker. Snarare är informanternas övning relativt simpel med ett stort fokus på att bara spela musik i dess enklaste form, med inslag av mer avancerad metakognition såsom utarbetade strategier för att ta sig förbi svåra passager eller övningar för konstruktiv utveckling av teknisk förmåga. I studien kan utläsas ett samband mellan målsättning och vad eleverna övar på. De som i huvudsak beskriver att de drivs av en strävan att bli bättre som musiker fokuserar främst på konstruktiva övningar, såsom att utveckla sin förmåga eller förbättra det låtmaterial de spelar. De som har långsiktiga mål att uppträda som artist och framföra eget material har en större tendens att ägna sig åt kreativa delar av övandet, såsom att improvisera och komponera. De som fokuserar på sociala aspekter som att komma ut och spela med andra musiker alternativt spelar för blotta förnöjelsens skull har ett större fokus på att öva in låtar i syfte att framföra för andra, snarare än att öva för att öka den egna kapaciteten.

Informanterna drivs i huvudsak av inre motivationsfaktorer. Autonomi, känslan av bemästrande samt långsiktiga mål är huvudsakliga komponenter som beskriver vad informanterna upplever som motiverande. Demotiverande faktorer är i huvudsak yttre faktorer som inverkar på elevernas självbestämmande, exempelvis skoluppgifter som övningar eller stycken de tvingas spela för studiernas skull.

Slutsatser att dra som pedagog är dels att värna om elevernas inre motivation. Det kan uppnås genom att sträva efter att låta eleverna få styra över sin egen övning, att tillse att uppgifter är på en lagom utmanande nivå för att de ska känna att de utvecklas, samt att öva på saker som känns meningsfulla för individen. Den kanske största lärdomen för mig är att lära eleven hur man *övar* är minst lika viktigt som att lära individen hur man *spelar*. Det är trots allt individens övning och inte lärarens uppgift som resulterar i utveckling.

6.5 Vidare forskning

Det vore intressant att undersöka skillnader mellan olika grupper. Denna studie har ett ganska snävt urval som bara består av manliga instrumentalister på en och samma skola och linje, mestadels spelandes samma genrer (pop/rock/jazz). Det vore intressant att se om andra grupper ger annat resultat. Exempelvis om det finns skillnader mellan kvinnor och män, mellan rockmusiker och klassiska musiker, mellan sångare och instrumentalister eller mellan olika skolor.

Vill man utläsa mer generaliserande data vore det givande att genomföra kvantitativ forskning på Rytmus eller motsvarande, för att dels se om slutsatser i denna studie är representativa för en större population, samt om det går att utläsa skillnader med exempelvis Harnischmacher (1997) som genomför kvantitativ forskning på skolor i Tyskland.

Att undersöka det sociala samspelet mellan studenterna på skolan vore intressant att gå djupare i än vad denna studie gör. Vidare forskning skulle kunna djupdyka i dynamiken eleverna sinsemellan under lektionerna eller rep och konserter.

7. Referenser:

Bourner, J. F. (2016). *Stoke. En studie av gymnasieelevers motivation och drivkrafter*. Malmö: Faculty of Fine and Performing Arts, Lund University

Bryman, A. (2008). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber AB.

Gärdenfors, P. (2010). *Lusten att förstå: om lärande på människans villkor*. Stockholm: Natur & Kultur.

Hallam, S. (1997). *Approaches to instrumental music practice of experts and novices: Implications for education*. Från boken H. Jorgensen & A. C. Lehmann (Eds.), *Does practice make perfect? Current theory and research on instrumental practice* (pp. 89–107). Oslo, Norway: Norges Musikkhogskole.

Hallam, S., Rinta T., Varvarigou M., Creech A., Papageorgi I., Gomes T. and Lanipekun J. (2012). *The development of practicing strategies in young people*. London: University of London

Harnischmacher (1997). *The effects of individual differences in motivation, volition, and maturational processes on practice behavior of young instrumentalists*. Från boken H. Jorgensen & A. C. Lehmann (Eds.), *Does practice make perfect? Current theory and research on instrumental practice* (s. 71–88). Oslo, Norway: Norges Musikkhogskole.

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Petrucci J. (Författare & Regissör), (1995). *Rock Discipline*. [DVD]. USA: Alfred Music.

Pink, D. (2009). *Drive*. London: Canongate books.

Ritchie, J., Spencer, L., & W. O'Connor. (2003). Carrying out qualitative analysis. *Qualitativ research practice: A guide for social science students and researchers*. London: Sage

Ryan, G.W. & Bernard, H.R. (2003). Techniques to identify themes. *Field Methods*, 15, s.85-109.

Scofield (u.å.). *John Scofield – Practice are we talking bout Practice... Yes!!!*. Hämtad 2017-05-06 från : <https://www.youtube.com/watch?v=j8lZPg1zkCk&>

Zhukov K. (2009). *Effective practising. A research perspective*. Australien: Australian Journal of Music Education

INTERVJUFRÅGOR

Synsätt på övning

1. Vad fick dig att börja spela musik?
2. Allt som allt, hur mycket brukar du spela på instrumentet?
3. Betraktar du all den tiden övning?
 - a. Finns det en skillnad mellan att öva och att spela?
4. Vad kännetecknar övning?
5. Finns det bra eller dålig övning?
 - a. Vad är bra övning enligt dig?
 - b. Vad är dålig övning enligt dig?
6. Känns övning viktigt för dig?
7. Måste man öva för att vara en bra musiker?
 - a. Är det något du tänker på ofta?
 - b. Hur påverkar det dig?
8. Hur lärde du dig att öva?
 - a. Lärde du dig av någon?

Hur ser gitarrelevers och trumelevers övningsvanor på gymnasiet ut?

9. (Hur mycket övar du?)
10. Vad övar du på?
11. Var övar du?
12. När övar du?
13. Hur övar du? När du övar...
 - a. (... har du ett sätt som du alltid gör på?)
 - b. ... brukar du spela saker du redan kan?
 - c. ... brukar du ta dig an nya saker (låtar/övningar)?
 - d. ... brukar du göra uppvärmningsövningar?
 - e. ... brukar du improvisera?

- f. ... brukar du skapa eller komponera nytt material (låtar/övningar)?

Vilka faktorer påverkar elevernas övningsvanor?

14. Vad får dig att vilja öva?
15. Vad får dig att inte vilja öva?
16. Övar du så mycket som du skulle vilja?
- a. Vad är det som gör att du inte övar så mycket som du vill?
17. Har du mål med din övning?
- a. I skolarbetet?
 - b. Utanför skolan?
 - c. Långsiktigt efter skoltiden?
18. Upplever du att någonting hindrar dina mål?
19. Upplever du någon form av press utifrån, att öva?
- a. Varifrån?
 - b. Hur ställer du dig till det?
20. Spelar du konserter eller andra uppspel?
- a. Hur ofta?
 - b. Hur påverkas din övning av att du har ett kommande uppspel?
 - i. Övar du mindre på annat inför uppspel?
 - ii. Brukar din sammanlagda mängd övning påverkas av uppspel?
(antal/andel)
21. Hur skulle du beskriva ditt spelande i relation till andra människor i din omgivning?
- a. Påverkar det din övning?
22. Vad gör du om du begår misstag, eller spelar fel, när du övar?

LUNDS
UNIVERSITET

Studie om gymnasieelevers övning

SAMTYCKESBLANKETT

Studien syftar till att undersöka ett urval av gymnasieelevers syn på övning enligt följande frågeställningar:

- Vad är övning enligt eleverna?
- Hur övar eleverna?
- Varför övar eleverna, eller varför inte?

Studien går ut på att deltagaren intervjuas och med egna ord berättar om sin övning och sitt synsätt kring övning. Intervjun beräknas ta 30-60 minuter. Intervjun är semistrukturerad, vilket innebär att intervjuaren utgår från en serie frågor som deltagaren sedan får tala fritt kring. Deltagare är anonyma och insamlat material kommer att avidentifieras.

Samtalet spelas in för transkription, men kommer inte att finnas tillgängligt för allmänheten. Intervjuerna analyseras sedan och sammanställs till ett forskningsresultat. Studien kommer att publiceras och kunna läsas i dess helhet på Lunds Universitets hemsida. Data kommer enbart att användas för forskning.

- Jag bekräftar att jag tagit del av ovanstående information
- Jag ger mitt samtycke till medverkan i studien och är införstådd att jag när som helst kan avsluta mitt deltagande utan att behöva ge en förklaring.
- Jag samtycker till att informationen jag ger i deltagandet förvaras elektroniskt och används i forskningssyfte.

.....
Informantens namnteckning

.....
Namnförtydligande

.....
Datum Ort

.....
Målsmans namnteckning
(Om deltagare är under 18 år)

.....
Namnförtydligande

Skriv under och ta med till intervjutillfället, alternativt scanna och skicka med epost.
Ni får gärna kontakta mig om ni har frågor.

Niklas Cvetkovski
mail: niklaseve@gmail.com
Tel: 0739996594